

Digitálna fonotéka pre nevidiacich

Norbert Végh

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči

norbert.vegh@skn.sk

INFORUM 2017: 23. ročník konferencie o profesionálnych informačných zdrojích
Praha, 30. - 31. 5. 2017

Abstrakt

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči (SKN) sprístupnila svojim čitateľom aplikáciu na prehrávanie digitalizovaných gramofónových platní. Aplikácia umožňuje prístup k službe Štátnej vedeckej knižnici v Košiciach (ŠVK) pre zdravotne postihnutých používateľov. V rámci tejto služby ŠVK sprístupnila 4 677 digitalizovaných gramofónových platní, na ktorých je vyše 41 000 nahrávok vážnej, populárnej, ľudovej hudby, nahrávky hovoreného slova či rozprávky.

Windows aplikácia umožňuje off-line počúvanie zvukových nahrávok s možnosťou vyhľadávania podľa názvu, interpreta, alebo roku vydania. Aplikácia využíva technológiu Play Ready od firmy Microsoft, ktorá chráni nahrávky pred neoprávneným používaním pomocou licencie na konkrétny počítač používateľa. Vďaka tomu, že licencie expirujú po roku od ich stiahnutia, môžeme rozprávať o digitálnych výpožičkách. Windows aplikácia sa dá zdarma nainštalovať z Windows obchodu.

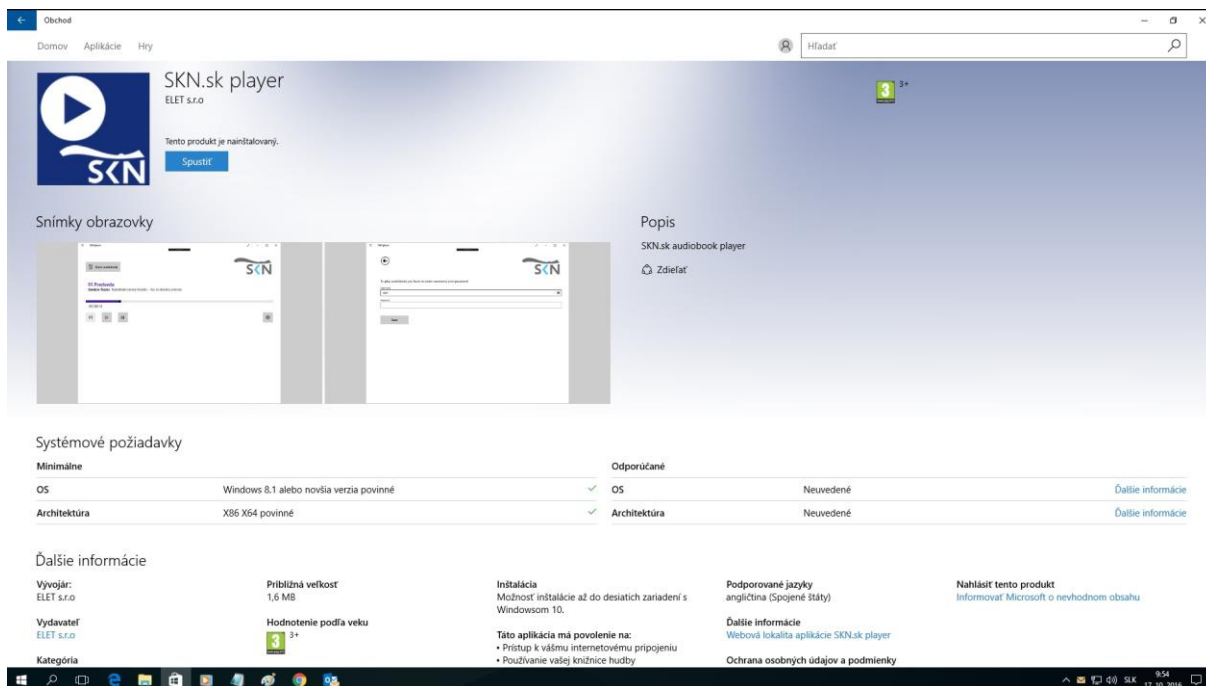
Program na prehrávanie digitalizovaných platní využíva klávesnicové skratky a je optimalizovaný pre nevidiacich. Oprávnení používateľa prístupujú k platniam pomocou rovnakého mena a hesla, ktoré využívajú na prístup k ďalším službám Digitálnej knižnice SKN.

V spolupráci so Štátnou vedeckou knižnicou v Košiciach plánujeme v tomto roku digitálnu fonotéku rozšíriť o ďalšie tisíce nahrávok. Novinou pre používateľov využívajúcich mobilné zariadenia iOS a Android bude nová mobilná aplikácia na prehrávanie digitalizovaných platní.

Na konci roka 2016 sme v Slovenskej knižnici pre nevidiacich Mateja Hrebendu začali pracovať na zaujímavej digitálnej službe pod názvom **Digitálna fonotéka pre nevidiacich**. V spolupráci so Štátnou vedeckou knižnicou v Košiciach sme od februára 2017 sprístupnili 4 677 digitalizovaných gramofónových platní, na ktorých je vyše 41 000 nahrávok vážnej, populárnej a ľudovej hudby, ale aj nahrávky hovoreného slova, rozprávky, atď.

Keďže ide o sprístupnenie fondu inej knižnice, museli sme akceptovať ich požiadavky na zabezpečenie týchto nahrávok. Digitalizované platne je možné počúvať pomocou programu SKN player, ktorý si záujemcovia môžu zdarma stiahnuť z Windows obchodu. Tento Windows obchod funguje vo Windows 8.1 a vo Windows 10. Program na prehrávanie platní nefunguje v starších verziách Windowsu (napr. Windows 7, alebo Windows XP), ale veríme, že používatelia budú novší Windows využívať čoraz viac. Prechod z Windows 7 na Windows 10 je pre našich používateľov zdarma.

Ako bude program fungovať? Používateľ si spustí vo Windows 10 program obchod, do vyhľadávania zadá SKN Player a potvrdí tlačidlo Stiahnuť. Program má veľkosť cca 8 MB. Po stiahnutí je nutné zadať do programu meno a heslo, ktoré používate na prihlásenie sa do digitálnej knižnice na našej webovej stránke. Po spustení programu má užívateľ k dispozícii na hlavnej obrazovke štyri tlačidlá s funkciami Otvor (skratka CTRL O), Stiahni (skratka CTRL D), Nastavenia a Nápvoda. Pod názvami týchto funkcií je ich bližší popis.

V **nastaveniach** je možné zmeniť prihlasovanie meno a heslo do programu.

Nápvoda je miesto s informáciami o klávesnicových skratkách.

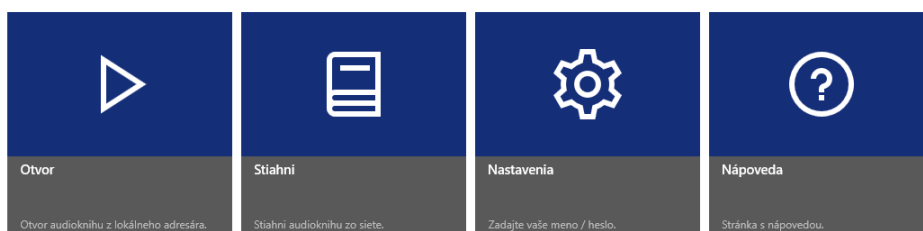
Pomocou funkcie **Stiahni** môže užívateľ vyhľadávať platne podľa svojich kritérií. Do vyhľadávacieho poľa zadáme meno speváka, napríklad Gombitová. Za veľmi krátky čas získame zoznam 9 albumov, pri každom je názov, číslo nahrávky a rok vydania. V popise je zoznam nahrávok a účinkujúcich.

Pomocou tlačidla **Enter** potvrdíme platňu, ktorá sa nám stiahne približne za 1 – 2 minúty v závislosti od rýchlosti internetu. Ovládanie programu je veľmi jednoduché. Medzerníkom sa nahrávka spustí, alebo zastaví, šípkou doprava a doľava sa môžeme pohybovať v nahrávke, šípkami hore a dolu si prepínate ďalšiu, alebo nasledujúcu nahrávku.

Funkcia **Otvor** slúži na prehrávanie už stiahnutých gramofónových platní off-line.

Start

Po stiahnutí je možné počúvať platne aj bez nutnosti pripojenia na internet. Jednotlivé stiahnuté platne nájde používateľ v priečinku Hudba, kde sa nachádzajú adresáre označené číslom platne. V tomto adresári sú jednotlivé súbory, ktoré sa dajú prehrať.

Digitalizované gramofónové platne nie sú v bežnom formáte MP3, ale vo formáte PYA, ktorý sa dá prehrať len pomocou programu SKN Player. Koncom roka 2017 plánujeme urobiť podobný program aj pre operačný systém iOS (iPhone a iPad) ako aj pre telefóny a tablety s Androidom.

Aktuálne informácie o tejto našej novej službe nájdete na našej webovej stránke v časti Digitálna knižnica.

(<http://www.skn.sk/?digitalizovane-gramofonove-platne>)

Na záver chceme poďakovať pracovníkom Štátnej vedeckej knižnice v Košiciach za možnosť využiť ich digitalizované gramofónové platne v prospech našich čitateľov.

Norbert Végh, správca digitálnej knižnice SKN